

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po: pust. — Za odgovor je priložiti znamko. Telefon številka 118.

Zadnji boj v Carigradu.

Nestrpnost je čakala Evropa, kaj bo sklenil turški divan. In divan je sklenil to, kar je moral skleniti: da sprejme vse pogoje in da žrtvuje tudi Odrin...

Zakaj se je divan za ta odgovor odločil? Ali samo zato, ker v njem sede stari, miroljubni Turki. Ne. Turčija je izmučena in izmogočena do zadnje srage. Turčija nima denarja. Ne more plačati niti uradnikov niti vojakov. Za vojno na je treba: denarja, denarja in zopet denarja... Tako je rekel stari Montecuccoli in za njim so to ponavljali vsi, ki so vodili vojske.

Evropski kredit je danes v Turčiji zaprt. Francija, ki je bila doslej Turčiji z denarjem vedno na razpolago — je najbolj silila na mir in je bila zato, da se dajo Turčiji najstrožji pogoji. Rusija je pretižila, da v službi nove vojne poseže vmes. Turki si niso mogli nikamor pomagati, v Evropi niso imeli nikakih prijateljev razven par graških in drugih nemških slavofobskih žurnalistov, ki pa tudi nimajo preveč denarja.

Trozveza bi se morebiti potegovala za Turčijo — pa trozveza tudi nima denarja. Poleg tega upa trozveza, da dobi v Albaniji drugo Turčijo in da bo tudi oni zadnji ostanek ob Bosporu — ki je ostal od stare mogočne Turčije — na kak način izrabila zase.

Odrin je za Turčijo sveto mesto. Okoli 40 meseč se dviga nad mestom, najlepša je mošeja sultana Selima, ki je postavljena na razvalinah starih stavb. Tu so grobi sultanov. Tu so verski spomini, na kar so se Turki tudi sklicevali. Leta 1361—1453 je bil Odrin glavno mesto Turčije. V Odrinu so se bojevali: Avari, Bolgari, križarji, Bizantinci in Turki. Boj ob Odrinu je pomenil boj za vladno na Balkanu. Leta 1829. so vzeli Odrin Rusi in je bil tu sklenjen mir in proglašena svoboda Grkov. Leta 1878. so zopet Rusi vzeli mesto in je bil tu sklenjen mir. Sedaj pa pride to mesto v bolgarske roke in s tem postane Slovan gospodar Balkana.

Naravno je, da nekateri mladi in navdušeni ljudje v Carigradu s tem niso bili zadovoljni in da so dvignili velik krik proti staroturkom. Toda kričati je lahko — ampak denar, denar... Od pol milijona Turkov v Carigradu je 300.000 uradnikov. Premislite, če ti ne dobe plače. In armada potrebuje živeža. Kje naj ga vzame?

Vsled demonstracij je nastala v turški vladi izprememba. — Kamil paša je odstopil in Mahmud Šefket paša je sestavil provizorično mladoturško vlado. Toda kaj bo to pomagalo? Turčija je danes predana

na milost in nemilost Evropi. Vsi ti dogodki so le znaki smrtnega boja.

Z Odrinom je konec evropske Turčije — in v tem je začetek miru — miru, ki bo pripravil nov boj... kajti prej ali slej bodo na Balkanu odločevali Balkanci — in ti bodo končno obračunali z vso preteklostjo. Tudi z ono, kolikor je bo še sedaj rešila Evropa za svoje balkanske namene.

Revolta v Carigradu se je s početka smatrala kot nepremišljena poulična demonstracija.

Toda stvar je postala resna. Ob času, ko je bil zadnji kos evropske Turčije v nevarnosti je v mestu krvav preobrat. Zgodilo se je, kar je bilo zdavnaj pričakovati. Notranji boj v Carigradu.

Dokler se je še dalo tolažiti ljudi z lažmi — je bil mir — sedaj ko se je pokazalo, da je Turčija na koncu — je izbruhnila sila zavisti, strankarstvo in sovraštvo.

Ti dogodki bodo še povečali zmešnjavo in onemogočili zadnji boj Turčije. Bolni in smrtno ranjeni mož ob Bosporu se bori s smrtjo. V smrtnem boju hije okoli sebe in zbira onemogle sile. Toda rešitve ni od nikoder.

Turčija je izkervavala na bojnem polju — zadnji ostanki onih — ki so morili kristjane na Balkanu — se bojujejo sedaj v medsebojnem boju. To je konec vreden turške anarhije, ki je zakrivila toliko zla. Lačne, nahujskane mase se lahko začno bit med seboj in lahko se zgodi, da bo Evropa prisiljena, da napravi red in mir v Carigradu. To bo konec te velike vojne.

Oj Ljubljanci, oj zaspanci!

Gospod Ravbar dram' Ljubljance: »Oj Ljubljanci, oj zaspanci, brž iz pernice ustajajte, se na vojsko pripravljajte!«

Nar. pes.

Dragi gospod!

Pisali ste, da ne poznate narodne pesmi, ki bi Ljubljancem očitala zaspanost. Zato smo vam citirali gorenjo kitico, ki je iz najlepših kitic ene najlepših nar. pesmi, kar jih imamo, namreč iz pesmi o gospodu Ravbarju. Ako vam drugače ta pesem ne pride v roke, vzemite v roke »Slov. nar. pesmi«, ki jih je izdala »Matika« ali »Slov. balade in romance«, ki jih je letos izdala »Mohorjeva družba«, ali kje kako boljše šolsko berilo. Ako jo prečitajte, boste videli, da je krasna. Poleg tega boste spoznali, da je bila pred 300 leti Ljubljana tako zaspana, kakor je dandanes. To je bilo l. 1593. Ona lepa Ljubljana, ki si je dala na svojo mestno hišo napisati naslov: »Senatus populusque

labaciensis« — ona slovenska Ljubljana, ki je branila Trubarja in druge reformatorje pred cerkveno in državno oblastjo, ona ponosna Ljubljana, ki je v letih 1570—75 poslala najhrabrejše viteze v vojaško granico kjer so izbojevali največje zmage nad Turki — ta Ljubljana je že omahovala v težkem boju. V Gradcu se je že pripravil škof Hren, da pojde sežigat slovenske protestantske knjige in razganjat slovenske predikante in protestante iz njih domovine. — Vladni krogi so komaj čakali, da jim bo mogoče ukloniti samozavestno kranjsko plemstvo in uporne Ljubljance. Kranjsko — lahko rečemo slovensko — plemstvo se je zavedalo svojega pomena, ker je branilo z lastnimi streški in z lastno krvjo državne meje; zato je zahtevalo zase tudi svobodo in prostost.

Toda ti lepi časi so se bližali k svojem koncu. Odločnih bojnikov, kakor so bili l. 1568, ali l. 1875 ni bilo več. Zato se je začel propad.

Takrat se je pojavil Hasan paša pred Siskom. Nevarnost je bila velika; ko bi padel Sisek, pridero Turki do Ljubljane. Paša je že silil:

»Ala, ala, moj Adame, Siska vrli poglavare, Al se hočeš mi podati, al' mi hočeš glavo dati.«

Adam pa je pisal pisma za pomoč: na Štajersko, Koroško in Kranjsko.

»Štajerci so list prebrali, grenko kisto se držali...«

Korošci so rekli:

S Turkom nočmo se vojskovati, kaše vrele ne pihati...«

Ljubljanci pa so rekli:

»Iščimo si pomočnika, zdaj je sila prevelika.«

In so poslali sporočilo Ravbarju na Krumperk. Ravbar je list prejel in se je razveselil boja. To je bil junak! Stopil je k svoji gospe in se je poslovil:

»Dve nedelji bodi zdrava, da jo s pašo zaigrava!«

Na to je zbral Ravbar svoje Čiče in je odšel čez narastlo Savo.

»preko polja do Ljubljane, trdne, visoke in prostrane.«

In tedaj je zaklical Ravbar Ljubljancem, da so zaspani. Žene so hodile za njim in so prosile za svoje ljubčke in za možje. Ravbar pa je rekel:

»... Gospe tih in mamke, malo potrpite samke, zdaj ni časa podkupovati, sila se je vojskovati!«

Ravbar je zbral svojo vojsko in jo je peljal pod Sisek. Tam se je vnela bitka, ki je ena najslavnejših v dobi turških bojev. Kranjci so se izkazali:

»Tako se v Turka so zagnali, da so vsega posabljali!«

To je torej ona lepa pesem. Po tej veliki zmagi pa so Ljubljanci spali naprej. — Gradec, ki je bil vsled zmage pri Sisku rešen — je začel Ljubljani in slov. domovini pošiljati svoje darove: Hrena, jezuita, odloke, prepovedi... Gospoda, plemstvo in meščanstvo — je izgubila svoje pravice — na ljudstvo pa so padli protireformatorji. Šest let pozneje je Ljubljana že popolnoma spala in škof Hren je nemoteno na glavnem trgu sežigal slovenske protestantske knjige.

Potem smo spali 200 let, dokler ni nas s silo vzbudil Jožef II.

Ko pa smo hoteli še naprej spati, je k vsi sreči prišel Napoleon, da je zaklical »Ilirija vstan!«

Komaj smo čakali, da je Napoleon odšel in smo zaspali do l. 1848. Svobode nismo ljubili. Kar se je od tega leta zgodilo, je bilo probujenje. Za časa taborov smo najbolj široko pogledali. Sedaj pa komaj čakamo, da bi zopet zaspali. Zato gredo k nam darovi z Dunaja in klerikalizem odeva slovensko zemljo. Tako je, dragi gospod! Sedaj pa primerjajte zgodovino in sedajnost.

Vam udani

Iv. K.

»Danes bi veljalo bolj »zaspane.«

** Leta 1594., 1595. in 1596.

Če kdo pri nas v politiki po svoje kje zapiska, se mila tožba oglasi: »pri nas se preveč tiska.«

Če kdo svobodno gre čez plan zapoje in zavriska — zakliče glas mu kje zaspan: »pri nas se preveč tiska.«

Če nad slovensko se zemljo posveti in zabliška — če z lučjo kdo razganja tmo: »pri nas se preveč tiska.«

Če Preporod svetuje nam da glejmo dalje od Siska, zasliši se svarilen glas: »pri nas se preveč tiska.«

Klerikalizem dan na dan Slovence bolj pritiska, zato se kremži nam obraz: »pri nas se preveč tiska.«

Zato ostane prej ko slej kultura naša nizka, ker sredi ozkih naših mej »pri nas se preveč tiska.«

Mestna hranilnica ljubljanska

v Prešernovi ulici šte. 3

je od 1. januarja 1913

zvišala obrestno mero za vse — stare in nove — hranilne

vloge na

4½ od sto.

Rentni davek od obresti plačuje sama.

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

Nato je sedel in začel premišljevat, podpiraje si čelo z dlanmi. Kakšne misli so se pač borile tisti hip za njegovim mogočnim čelom? Gotovo se je dvigal njegov duh od stopnje do stopnje proti visokim vrhovom prizanesljivosti in proti poslednji besedi človeške modrosti. Odpuščal je njemu, ki ni hotel odpuščati. Postavil se je nad goreče prijateljstvo, ukrotit čustva svojega srca; prijel je za pero, premišljal še par minut in napisal nato sledeče pismo:

»Sir,
»Poleg tega pisma najdejo steklenico z zdravilom, ki sem ga pripravil vašemu Veličanstvu. Odhajam, sir. Poslavljam se od Luvra in nedvomno tudi od Francije, ker vam ne bi mogel pogledati v obraz, ne da vas vprašam, zakaj pustite umoriti Doleta, ki veste, da je nedolžen, in ker mi vi ne bi mogli odgovoriti po pravici in poštenju.

»Lahko bi bil odšel, ne da bi vas rešil. V to se mi je bilo treba samo ravnati po vašem zgledu. Saj bi vas niti ne bil umoril — pustil bi vas bil samo umreti. Toda mislil sem si, da moja človeška pravica

ne sega do te meje. Dal Bog, da se spomnite vi, da gre vaša kraljevska pravica še vedno tako daleč, da morete iztrgati nedolžnega spletki krivičnikov.

»Vaše Veličanstvo naj pije vsak dan trikrat po en požirek vina, ki sem ga sestavil; to je, zjutraj na tešče, opoldne, malce pred kosilom, in zvečer, dve uri po večerji. To zdravljenje mora trajati devet dni; količina pripravljene zdravila zadostja natanko. Zatrjujem vašemu Veličanstvu, ako se hoče začeti takoj jutri zjutraj ravnati po mojih predpisih, da bo učinek strupa, ki se ga bojite, prepreden — če je govornila tista ženska resnica. V nasprotnem slučaju pa, to je, ako kralji ni okužen, ne bo imelo zdravilo nobenih škodljivih posledic.

»Dobro bo, če ostane njegovo Veličanstvo teh devet dni v sobi, ki naj bo zakurjena kolikor mogoče gorko, da se povzroči obilen znoj, ki bo pomagal izgnati bolne duhove. Zvečer v postelji naj pije njegovo Veličanstvo po zdravilu še čašo koprivega čaja, da se ponoči še bolj izpoti.

»Da pa njegovo Veličanstvo ne oslabi preveč od tega znojenja, naj se pokrepča po preteku teh devetih dni s čvrsto mesno hrano.

»Vseh teh devet dni pa naj se kralj vzdrži vina, dišečih in razburjačih pijač, kakor tudi divjačine.

»Z Bogom, sir. Z žalostnim srcem se poslavljam od dežele, ki me

je rodila, z veseljem od kraljestva, kjer je mogoča tako strašna zloraba pravice.«

Rable je podpisal in zapečatil pismo, ki ga je bil spisal s svojo trdnjo pisavo in ga prečital še enkrat, nehotič se prepričati, da ni izpustil ničesar.

Potem je zapisal naslov: »Njegovemu Veličanstvu kralju v Luvru.«

Pismo je naslonil k steklenici. Nato je zavil nekaj papirjev v zveženj in se napravil, da odide.

V cerkvi Sen Žermen-l'Okse- roa je udarila ura dve.

Baš v trenutku, ko je pisal Rable svoje pismo, je sedela Diana Potiščka v naslonjaču poleg kamina; njene oči so bile zaprte, kakor da bi spala.

Nenavadno molčanje je ležalo nad Luvrom.

Bilo ni molčanje speče palače, marveč mnogo težje molčanje zapuščenega dvora.

Zvečer je bila Diana odslovila svoje komornice ter jim rekla, da ne pojde spat in da ne more večerjati, dokler se njegovo Veličanstvo kralj in njegova visokost prestolonaslednik ne vrne s svojega pohoda proti Dvoru Čudežev.

Ko je bila sama, se je nastanila poleg kamina, v katerem je gorel živahen ogenj, zakaj mrz je bil hudi; toda v trenutku, ko stopimo v njeno sobo, ni spala, čeprav se je zdelo, da so jo že zazibale sanje.

V luči voščenic, ki sta plapolali na kaminu, se njena krepka lepota ni odevala s tisto vdano milobo, ki bi ji jo bil moral dati počitek; nasprotno, črta njenih ust se je zdela še trja, in guba, ki ji je prerezala čisto čelo, je pričala o napetosti njene duha.

Nekdo je rahlo popraskal na vrata.

Planila je po koncu in stekla odpret.

Vstopil je Žarnak.

»Ali se vam je posrečilo izmuzniti?« ga je vprašala smehljaje.

»Zadal sem v boju par sunkov in pazil, da me je videl kralj. Ako bo mogoče, da se vrnem čez eno uro ob njegovo stran, bo jasno, da nocoj nisem mogel biti v Luvru, ker sem bil v Dvoru Čudežev.«

Diana se je zamislila za trenotek.

»Kako je z razbojniki?« je prala nazadnje. »Ali se branijo?«

»Napad se je komaj pričel, ko sem odhajal.«

»A vendar stvar utegne biti nazadnje opasnejša, nego bi si človek mislil?«

»Opasna za koga?« je rekel Žarnak in srepo pogledal Diano Potiščko.

»No... za napadalce.«

»Za... kralja, na primer?«

»Za kralja, za prestolonaslednika, za vas samega.«

»Milošljiva, ako mi hočete, verjeti — prav nič verjetno se mi ne

zdi, da bi kralj poginil ali da bi bil tudi le ranjen v tem boju.«

»Kako da ne?« je vzkliknila Diana, razkrinkavša se.

Žarnak se je nasmešnil.

Uganil je bil Dianino misel.

»No, zato,« je dejal, »ker se kralj vendar ne more resno izpostaviti v takšnem pobujanju. Saj je že preveč, da je navzočen, in ne vem, kakšna čudna želja ga je mogla spraviti tja. To pa je gotovo, da se ne bo izpostavil. Rokovnjači niso nasprotniki, vredni njegovih udarcev.«

»Prav imate,« je zamrmrala Diana. »Toda kralj ima nevarnejše sovražnike, nego so rokovnjači ali vojaki Karla V.«

»O kakšnih sovražnikih govorite, milostna?«

»Starost, bolezen.«

»Kralj je čil in zdrav.«

»Toda naposled, ako bi umrl, česar Bog ne da!«

»Potem ste vi kraljica, milostna,« je rekel Žarnak, »bolj kraljica kakor gospa prestolonaslednica sama.«

»To je, da sem v položaju razpolagati s službami in častmi, kaj ne da?«

Žarnak se je naklonil.

»Pa vi, dragi grof, kaj bi bili vi, če bi zadela naše kraljestvo ta nesreča?«

(Dalje.)

Prekrat v Carigradu.

PADEC KIAMILOVEGA KABINETA, MLADOTURKI ZOPET NA KRMILU VLADE. NAZIM PAŠA USTRELJEN.

Dunaj, 23. januarja. Ko je vsa Evropa mislila, da je vsled sklepa divana, mir na Balkanu gotova stvar — se je v Carigradu, še predno je mogla otomanska vlada pomirljivo odgovoriti na noto velevalisti, dvignil prevrat, ki je na mestu zrušil sedanjo konservativno vlado in spraval zopet mladoturke na površje. Enver bej, vodja mladoturške revolte proti bivšemu sultanu Abdul Hamidu, je tudi sedaj duša novega gibanja. Na njegovi strani stoje vsi mladoturški prvaki, katere je Kiamil paša kot njih krvni sovražnik pometal v ječe ali jih pa pregal v izgnanstvo. Enver bej, ki je vodil vojno v Tripolisu proti Italijanom, je pihel v Carigrad, bil je na Cataldži in ni dvoma, da je dobil vso vojsko na svojo stran. Osokoljen vsled tega uspeha, je odšel v Carigrad, kjer so se mu pridružili vsi pristasi mladoturkov. Kiamil paša je zgubil zaupanje armade in s tem je bila njegova usoda zapečaten. Mladoturki so vspehi, ker so odločno za nadaljevanje vojne, sicer povzročijo armada sama prevrat v državi. Ta nagel prevrat je prišel popolnoma nepričakovano, naravnost dramatično in ni sum, da vsebuje v sebi kaj velikih dogodkov, ki bodo tangirali tudi Evropo. Kiamil paša je hotel mir, ker je hotel rešiti Turkom vsaj Carigrad in njih azijsko posest. Mladoturki igrajo hazardno igro, oni lahko izgube vse. Otomansko cesarstvo lahko v novi vojni popolnoma zgine s svetovnega pozorišča. Balkanska zveza in tudi evropske velevalisti so trdno prepričani, da bo nova vojna za Turčijo hujša kot najslabši mir. Vprašanje je le, ako mladoturke ne podpira kaka velevalist?

Carigrad, 23. januarja. Enver bej je danes popoldne s svojimi mladoturškimi pristasi zasedel palačo, v kateri se je vršila seja ministrskega predsednika in prisilil velikega vezirja Kiamila pašo k demisiji. Na čelo vlade je postavljen popolnoma mladoturški kabinet. Veliki vezir je Mahmud Šefket paša, vojni minister Izet paša, notranji minister Talaat bej.

Carigrad, 23. januarja. Ko se je v Carigradu zaznalo za sklep divana, ki zahteva odstop Drinopolja, se je občinstva polastila velika razburjenost. V Carigradu navzoči mladoturki so imeli takoj sejo, na kateri so sklenili, da morajo na vsak način prodreti s svojimi vojnimi zahtevami in izriniti razburjenost občinstva. Odšli so pod vodstvom Enver beja do šole sofi, ki so poznani kot verski fanatiki in jih z ognjevitimi govori takoj pridobili zase. Nato so pričeli pri rejalni poulični demonstraciji. Čuli so se klic: »Živela vojna! Dol z izdajalsko vlado! Dol z izdajalci Islama in domovine!« Demonstrantom se je pridružil več vojakov, ki so takoj odšli pred Porto. Tu jih je popularni branitelj Tripolisa Enver bej pozval, naj udro v palačo in zahtevajo odstop sedanjega kabineta. Puč se je posrečil. Kabinet Kiamil paša je padel in vodstvo vlade so vzeli v roke izraziti mladoturki.

Carigrad, 23. januarja. Odličen evropski diplomat je izjavil, da nagel prevrat v Turčiji ni nastal pod pritiskom mladoturškega komiteja. Naglica, s katero je kabinet demisioniral in to v tako važnem trenutku pred sklenitvijo miru, priča, da se je moral ta prevrat že dolgo pripravljati. Namen Turčije je, pokazati vele-

vlastim svojo dobro voljo, da hoče skleniti mir, a grožnja notranje revolucije jo sili, da ostane glede končnega sklepa oprezna in ne preveč popustljiva. Imenovani diplomat misli, da hoče Turčija s tem svojim najnovejšim trikom rešiti zase vsaj Egejske otoke.

Carigrad, 23. januarja. Člani novega kabineta so izrazili mladoturki. Mahmud Šefket paša je eden izmed najodličnejših mladoturkov, vedno pripravljen za energičen nastop. L. 1909. je zasedel z mladoturško vojsko Carigrad in odstavil takratnega sultana Abdula Hamida s prestola. Tudi Talaat in Ized bej sta izrazila mladoturka.

Carigrad, 24. januarja. Enver bej je z golo sabljo stopil v dvorano, kjer so bili zbrani prestrašeni ministri, in je prisilil Kiamil pašo, da se je peljal z njim k sultanu. Pri sultanu si je Enver bej izsilil avdienco in ga je zastrašil, da mu je priznal predlagana imena novih ministrov. To je bilo vse delo le nekaj minut. Ko se je peljal nazaj je ljudstvo prirejalo Enver beju navdušene ovacije in duhovniki in hodže so napovedovali sveto vojno. Enver je stopil med narod in je zaklical: »Kiamil paše ni več, živelo novo ministrstvo!« Narod je Enver beja dvignil na rame in ga je nosil po mestu.

Carigrad, 24. januarja. Ko je množica prirejala Enver beju ovacije, je prišlo do lutega spopada med pristasi Nazim paše in Kiamil paše na eni strani in Enver beja na drugi strani. Vršili so se krvavi boji, v katere je posegel Nazim paša sam. Nazim paša je bil pri tej priliki ustreljen.

Carigrad, 23. januarja. Ko je Enver bej s svojimi pristasi hotel udreti v Porto, je prišlo med njimi, pristasi vojnega ministra, generalissima Nazim pašo, do boja, tekoma katerega je bil Nazim paša ustreljen in se je na mestu zgrudil mrtev na tla.

Carigrad, 24. januarja. O smrti generalissima Nazim paše se že poroča: Enver bej je s 30 častniki in člani komiteja v civilu hotel udreti v Porto. Adjutant Kiamil paše Hafis bej in adjutant generalissima Nazim paše sta se jim postavila nasproti in hotela množico zadrževati. Začelo se je streljanje, v katerem je bil zadet sam Nazim paša, ki se je takoj mrtev zgrudil. Enver bej je preko njegovega trupla vdril v dvorano ministrskega sveta. Mladoturški odbor je nameraval že v ponedeljek vlado vreči. Kiamil paša je za to vedel in pripravil 13 zvestih bataljonov in tri strojnopuškine oddelke. Te so pa zarotniki včeraj poslali na vajo in nadomestili stražo pri Porti z bataljonom, vdanim komiteju. Ko je Enver bej v Porto vdril, so vojaki mirno stali s puško ob nogah.

London, 23. januarja. Diplomatične kroge je vest o mladoturškem puču silno presenetila ter smatrajo diplomatični krogi mednarodno situacijo za silno poostreno. Če je pripisovati besedam in izjavam novega notranjega ministra Talaat beja, da hoče Turčija rešiti narodno čast in da ne bo izročila na noben način Odrina balkanskim zaveznikom, programatično vrednost, potem se je bati, da v kratkem zopet izbruhne vojna. Odločitev ne more več dolgo izostati. Če novi turški kabinet izprevrže sklepe kabineta Kiamil paše in velikega divana, je računati, da začno v kratkem zopet govoriti topovi pri Cataldži. Balkanske armade so pripravljene, njih čete bodo v kratkem udarile na Carigrad. Zlasti ruske izjave v zadnjem času dajo sklepati, da tudi Rusija ne bo gledala mirno razvoja dogodkov, temveč je pričakovati, da ruske čete v najkrajšem času zasedejo maloazijske vilejete z armenskim prebivalstvom in da si rusko brodoge izsili vhod skozi Bospor do Carigrada. S tem po-

stanejo pa tudi vsi evropski problemi aktualni. Že dolgo je viselo v zraku vprašanje posesti Carigrada in Dardanel ter gospodarstvo nad maloazijskimi provincami. Ni tudi izključeno, da se bo dala v slučaju obnovitve vojne Rumunska zapeljati k neprevidnim korakom, kar bi izzvalo nevaren vrtnec v sredini Evrope. — Edino odločnost in solidarnost velevali, ki bi se morale takoj odločiti, da ne pripuste Turčiji nevarne igre in da nastopijo s svojim brodogejem skupno pred Carigradom, bi mogla odvrti splošno nevarnost.

Carigrad, 25. januarja. »Alemdar« poroča, da je Kiamil paša izginil.

Slovenska zemlja.

Iz Šmarje.

Kakor smo že zadnjič poročali, čakamo, kako se bo rešila pritožba proti volitvam. Mislimo da bo zadeva kmalu rešena. Ako ne bo konec tem, večnim farovskiim sleparijam — bo nazadnje oblast prisiljena, da naredi v šmarnski občini red. — Zadnjič ste pisali o marijinih devicah na Igu, Tudi pri nas jih imamo. Pa preteklo leto so imele smolo. Petim se je tako zgodilo kakor oni na Igu. Ko je gospod dekan na koncu leta pregledoval, koliko njegovih vernih ovčic je umrlo in koliko se jih je rodilo, se je tako ustrašil tega naraščanja iz vrst marijine družbe, da je zaradi one številke »pet« pozabil na novega leta dan povedati, koliko se jih je rodilo in koliko jih je umrlo v fari. Drugič vam bomo povedali, kako se je našim orlom na Igu godilo.

Dnevni pregled.

Pravicoljubje kranjskega deželnega odbora se ne zrcali samo v krivični razdelitvi draginskih doklad učiteljstvu, ampak tudi pri podelitvi dopusta onim učiteljem, ki so se zgledali za meščanskošolski tečaj. Za ta tečaj se je prijavilo nad 70 učiteljev in učiteljic. Ker je pa obisk tečaja odvisen od dopusta in plačanege suplentja, je naravno, da je ta obisk omogočen le tistim, ki imajo celoleten dopust in plačanege suplentja. Pa glej pa spaka! Zopet je posegel Janko Nepomuk Jeglič vmes, ki je nasvetoval deželnemu odboru za dopust s plačanim suplentom same Slomškarje, prezrti so pa bili prav izvrstno kvalifikovani in inteligentni napredni učitelji, ki je bilo pričakovati od njih, da bodo prebili izpit za meščanske šole, dočim je že danes gotovo, da ga izmed teh Slomškarjev, ki obiskujejo tečaj, nihče napravil ne bo. Za ta tečaj so dobili naslednji Slomškarji dopust in plačanege suplentja: Krmelj Fran, Bric Dominik, Tratnik Fran, Rostohar Karel, Polak Janko, Fabinc Fran, Slapšak Julij, Gorišek Karel, Hafner Friderika, Pellan Hermina, Jager Ivana, Jurjevčič Marija in Šorn Vida; dalje dva Kočevarja in sicer: pl. Turzanski Henrik in Tschinkel Maks. Od novega leta dalje je v tečaju z dopustom in plačanim suplentom tudi Lajovic Albin.

Draginsko doklado učiteljstvu je dovolil moravski deželni zbor. A, kaka razlika med kranjskim in moravskim deželnim zborom! Dočim se je pri nas »po previdnosti« plačevalo z draginskimi dokladi strankarstvo in politično šarlatanstvo, je moravski deželni zbor upošteval faktične potrebe učiteljstva, ne oziraje se, kateri stranki ali narodnosti pripada dotični učitelj. To se pravi, moravski deželni zbor, oziroma odbor je bil pravičen, kranjski pa krivičen. Na Moravskem dobijo: 1. provizorično učiteljstvo brez izpita

uposobljenosti 100 K; 2. učitelji brez družine 180 K; 3. oženjeni učitelji brez otrok 240 K; 4. učitelji z enim ali dvema otrokoma 340 K; 5. učitelji z več otroki 400 K; 6. definitivne učiteljice ročnih del 120 K; provizorne 100 K, a one, ki imajo manj kot 10 ur, 70 K. Za to doklada se treba 2.300.000 K. Doklada se izplača v dveh obrokih, 1. maja in 1. oktobra. — G. dr. Iv. Zajec, na Moravsko se pojdi učiti pravičnosti, tja hodite po informacije, ne pa k sebičnemu Janko Nepomuku Jegliču. S tem možakarjem boste vedno ta kratko vlekli.

Deželni šolski svet je na klerikalno pritožbo ovrgel tri mandate v mestni šolski svet: in sicer G. Levca, Črnagoja in gđne. Mehletove in sicer z izgovorom, da Slomškarica Lurova ni imela volilne pravice in da se ne ve, kako je volila (To pa to! Zakaj jo je pa Maier k volitvi pripeljal!) Prizadeti trije se bodo pritožili na naučno ministrstvo.

Strah pred Jugoslavo. Ko je »Balkanska zveza« začela s svojimi vojnimi operacijami in kazala od dneva do dneva večjih in lepših uspehov na bojišnih poljanah, se je izprevržlo tudi mnenje rajhovske žurnalistike. Da ta preobrat žurnalistike ni ostal tudi brez posledice na publiko, je obsebi umevno. Ves preokret, v dobro boreči se »Balkanski zvezi«, pa bi bil seveda že vnaprej tej v prilog nemogoč, če bi v nemškem ljudstvu enostran črnopolnih kolov ne živelo tudi — čuvstvo pravičnosti. Čim silnejši so postali uspehi borečih se, tem bolj se je počelo računati z balkansko Slovansko močjo, tem upravičenejša je postala trditev o — Jugoslovanski velemoči v okvirju zavezanih držav. Kakor hitro pa se je pokazal v Nemčiji ta pojav, je avstrijsko Nemštvo — začelo divjati. Moralna pobesnost, surovost in popolna propalost avstrijskih Nemcev je začela slaviti svoje orgije in slavi jih čim dalje, tem huje. Ko vsa zlagana poročila nemških avstrijskih listov o grozodejstvih vojskujočih se slovanskih narodov niso dosegla to, kar se je hotelo začeti je ta žurnalistika zavzemati drug način protislovanske gonje. Avstrijski nemški listi so začeli dokazovati, da Jugoslavoani kakor tudi oni na Balkanu, nikakor ni toliko, da bi se jih z bodočnost smelo računati oziroma uvaževati kot Jugoslovansko velemoči. Začeli so avstrijski nemški listi, postavljati falzificirane številke posameznih narodov, a začeli so tudi z negacijo vsakega kulturnega razvoja Slovanstva na jugu in jugovzhodu, ki bi opravičevalo vsaj delno uvaževanje nove Slovanske federacije po balkanski vojni. V enem zadnjih graških listov si dovoljuje neki dr. Ritter neslano trditev, da »Balkanska zveza« ni imela osvoboditi več kot 1 in pol milijona slovanskega življa! Dalje trdi mož svetlega razuma, da imajo Nemci, Mažari in — Rumuni na jugu ogromno večino nad Slovani, da si stoje nasproti v razmerju 24,5 milijona proti 27 milijonov neslovanov v Avstriji, a 9 milijonov Slovanov »Balkanske zveze« proti 11 milijonov neslovanov. Dalje pravi ta slavni statistik, če bi prišlo do »državne - celokupne zveze vseh balkanskih Slovanov nad habsbur. vladarstvom, (aha!) bi bili Slovani v razmerju 33 in pol milijona proti 38 milijonov neslovanov! List, ki daje takim pamfletom v svojih predalih prostora, res ne zasluži, da bi se ga imenovalo drugače kot »Das dumme Blatt von Graz«. Primerjajmo le, da našteva dr. Ritter nas Slovencev okroglo celih 1.200.000. Srbov in Hrvatov v Avstriji 4,5 mil. itd. Nemcev je seveda 12 mil., Mažarov 10 mil. in Rumunov kar — 11 mil.! Strela božja!

Kdor verjame kaj takega, mora biti res popolen — norec, kakor dotični, ki si je dovolil tako postavko, — kljub svoji celo akademski naobrazbi, še ne zna šteti. Edino dobro, kar je v onem članku, je priznanje, da izvira vsa ta hujskarja avstrijskih nemških listov v zadnjem času zgolj iz je dejstva, da se boje konca prodiranja ne proti jugu monarhije, pač pa proti Balkanu. Veseli nas, da taki pamfleti ne najdejo odmeva v Nemčiji.

Nemci na jugu monarhije se hočejo sami bojevati proti Slovanom in Italijanom — posebno pa proti prodiranju Slovanov na jug. Tako je govoril Dinghofer v Lincu. Izračunal je namreč, da je na jugu (Koroško, Štajersko, Kranjsko, Primorje) 1.249.288 Slovencev, 781.422 Srbo-Hrvatov, 1.347.612 Nemcev in 380.300 Italijanov. Iz teh števil se vidi, da se morejo južni Nemci, ako imajo s severa dovolj podpore uspešno bojevati proti vsem drugim narodom na jugu. Mi mislimo, da se je mož nekoliko uštel in da so bolj previdni oni, ki hočejo skupno z Italijani bojevati boj proti Slovanom ob Adriji. Na eni strani zveza z Mažari — na drugi z Italijani — to praviho Nemci je edino pravo geslo proti — slovanski nevarnosti. Dobro, da vemo.

Vprašanje rusinske univerze postaja vedno bolj nevarno. Članek v praški »Union« je mnenja, da se bo kmalu vprašanje rešilo tako, kakor se je pred 30 leti v Pragi, ko se je češka univerza ločila od nemške in postala samostojna. Sklep parlamenta je bil votum, kateremu sta se oba naroda podvrgla. Tako bi bilo tudi rusinsko vseučiliško vprašanje rešeno. Kako je pa s slovanskim vseučiliščem.

Naše morje! Pod naslovom »Mare nostrum« prinaša reški »Novi List« zanimive zgodovinske podatke, v katerih dokazuje, da so Adrijo od nekdaj obvladali Srbi in Hrvati in da je vsa bodočnost srbohrvatskega naroda — ob morju. Članek se zaključuje z mislijo, da mora naše morje — ostati naše.

Casnikarji, ne potujčujte našega jezika! Pišejo nam: Že dolgo se pripravljamo, napisati ponižno prošnjo: Casnikarji, ne potujčujte našega jezika! Pišite tako, da vas narod razume! Ne pozabljajte, da naši časopisi niso namenjeni le najvišjemu razumnstvu, nego predvsem širšim plastem občinstva! Zdi se mi pa, da ne znate napisati niti stavka več brez cele vrste francoskih, latinskih in grških besed. Vaj jeziki je podobni rožinovi potici iz najpotratnejše slaščičarne. Slovenski železode na nagoniljenih rožin nemore prenesti, kar je vajen naravnega, tečnega kruha. Zlasti uvodni članki nekaterih naših časopisov kar mrgole tukaj. Članekarji hočejo pač veljati za strahno učene in imenitne politike, zato potresajo po svojem testu nebroj izrazov, ki jih razume jedva deseti čitatelj. Za vrgel naj navedem le kratek odlomek iz članka, ki sem ga čital včeraj: »Konferenca veleposlakov je arrogirala albansko delimitačno vprašanje kot izključno zadevo evropskih velevali, pri kateri prepušča balkanskim državam le nekako vlogo postranskih intervencijentov. Avstrijski projekt je začel oni cele trozveze, ruski zastopa stališče tripelentente; srbske, črnogorske zahteve, so le memoranda, kakor je oni, ki so ga sestavili Albanci in tvorijo za gospode ambasadorje zgolj »informativni« material. ... Zdaj pa si predstavljajte slovanskega malomestnega župana ali trgovca na kmetih, da vam bo mogel povedati točno, kaj je razumel iz navedene klobasarije! — Človek je lahko zelo izobražen, čeprav zna le en jezik. Če bi imeli naši članekarji vsaj nekoliko več samozvesti in pa spoštovanja do materinega jezika, bi ne pisali take godlje. Če pa ne imajo ničesar več, pa moramo naravnost zahtevati: Pišite slovanski jezik, ki ga razumemo, ne pa nekakega volapika! Ako list plačujemo in čitamo ga hočemo tudi razumeti ali pa ga sploh več ne naročimo. Sicer pa bi bilo prokleto žalostno za naš jezik, ako bi se ne dalo z njim lepše in jasneje povedati vse, kar nam nakvasijo neki radi-bi-imenitni-bili časnikarji v svoji babilonski mešanici! To ni več slovanski krasni jezik, nego pravcata — laška salata! K.

Rosegerjeva zausnica nemškimi nacionalcem. Poslanec Dobernig se je pred nekaj dnevi obrnil pismeno do pisatelja in pesnika Petra Rosegerja z vprašanjem, ima li kakšno posebno željo glede nabiranja »Rosegerjevega sklada« z ozirom na njega uporabo. Na to pismo je odgovoril Roseger: »Edina moja želja v tem oziru je, da pride nabrani denar v korist Nemcem na jugu. Zelim, da se ta denar uporabi v ta namen, da ostanejo Nemci Nemci, ne pa, da postanejo Slovenci — Nemci. Le, če bodem imel prepričanje, da

M. ARCIBAŠEV:

Upor.

(Konec.)

»Zdi se mi, da vi primerjate mene s seboj?« je izpregovorila ošabno.

»Je vsejedno,« je rekla Saša, »vsem se hoče sreče, kakor vam, tako meni!«

»Sreče, kam pa mislite! Vi niste tukaj zaradi sreče, temveč zaradi tega, da strežete bolnikom! Opravljajte svoj posel... Dvignite me!«

Saša se ni premaknila z mesta.

»Ali slišite ali ne?«

»Ali bi bili vi tudi pripravljeni streči bolnikom?« je vprašala Saša.

Baronica je s togotu in sovraštvo uprla vanjo svoje sveteče se bolne oči.

»Povedala sem vam že! Ne predržite si primerjati mene s seboj... Vi, vi bi morali biti srečni, da vam dovolijo dihati! Mrha!« je zakričala baronica.

»To je sreča!« se je zasmejala Saša porogljivo. »Dihati se da pov-

sod... Vi pač cenite dihanje zelo drago... vi!«

»Kako se predrzneš tako govoriti z menoj,« je zakričala baronica vsa iz sebe in pristavila grdo in grobo besedo, ki jo je slišala kdovekje. »Ukazala bom, da te vržijo od tod, nesrečnica! Segnij na ulici!«

Mrzlo in težko čuvstvo je obšlo Sašo in planilo iz nje z rezkim krikom:

»No, magari! Tega se ne bojim, vsi segnijemo. Vi še preje, kakor jaz!«

»O...« je vzkriknila baronica prestrašeno in onemoglo.

Nekaj zlobno-veselega je zgrabilo Sašo; kričala je, kakor da se s tem maščuje nad nekom.

»Da, da... segnijete, segnijete, vi že sedaj gnijete! Vi poštena, spodobna dama. Da bi vam!«

Baronica je izpregovorila nekaj slabotno in nejasno, dvignila roko in zaječala. In to ječanje je bilo tako onemoglo in grozno, da je Saša široko razprla oči in molčala, a potem z grozo ingnevom planila na koridor in zbežala proč.

Zunaj se je svital dan,

Saša je stopila k potnemu oknu in gledala na ulico, ki se jo je motno videlo skozi šipe. Nato se je prišla za senca in rekla glasno in zateglo:

»Vsi segnijemo... jaz in vse. Ko bi bilo le kaj radosti! Tako pa je vsejedno! Pusto, pusto in dolčas!«

Mimo okna se je pripeljala s turbnim drdranjem kočija s prižganimi svetilkami. Visoki konji so se nesli čez tlak in Saša je ugledala širokega kočijaža, ki je ravno iztegnil roko.

»S plesa, bržkone,« je pomislila, »tako že, da... a to? Kaj? Bog ž njimi z vsemi. Tale kočijaž, čakaj, je sedel vsa noč in čakal,« — ji je prišlo nenadoma v glavo. »Ah, dolgočasno! In čemu?«

Za oknom se je svetil mokri tlak.

In oči so postale Saši mokre kakor tlak, zazdelo se ji je, da se je ona sama vsa zljila v jedno s tem tlakom, sivim, brezizraznim nebom in sivim, mokrim mestom. In kakor da ni nikjer ničesar jasnega, čistejšega, živga, temveč vsepovsod le siv, brezmišelen - jednoličen, pust deževen jesenski dan.

In to čuvstvo, zoprno in nenaravno v primeri z mladim, moči in lepote in želja o sreči polnim bitjem je prešlo šele takrat, ko je Saša v novi, lepi obleki, kupljeni za denar Roslavljeva, v ogromnem, prelestnem klobuku, stopila v dvorano enega prvih plesnih lokalov in zagledala v zrcalu to, kar je ljubila bolj od vsega drugega: sebe samo, lepo, prelestno opravljeno od nog do glave.

In ko je bila Saša že popolnoma pijana, je zaklicala nekomu:

»Vrag z vami z vsemi!«

Pijan, vesel gospod v blestem cilindru se je zasmeljal.

Saša je brezskrbno mahnila z roko.

»Kar poldiva, ljubček... saj je vseeno!«

In pončji v njegovih objemih je bilo Saši prijetno, vsled vina in vznemirajoče soparice, šumelo ji je v glavi in zdelo se ji je zelo veselo.

Jutro se je vzbudilo sivo in mrtvo, brezkončno in brezupno žalostno...

se s podeljenimi podporami tega sklada da Nemcem ono, česar potrebujejo in ne nasprotno, bodem kaj lahko in z mirom legel k zadnemu snu. »Te torej želi Roseger. In v kaj izrabljajo njegovi sorojaki dvamilijonski sklad? »Schulverein« dobiva iz njega podpore, da gradi šole, ne morda Nemcem po njih otkih, v korist, pač pa, v pogubo našemu narodu. »Schulverein« vporablja ta denar v to, da germanizira Slovence, v prvi vrsti Slovence, torej ravno nasproti onemu, kar si želi Roseger, čigar ime nosi nemški, dvamilijonski sklad. In »Stidmarka«? Tudi ona črpa ogromne svote iz imenovanega sklada, a le z namenom, praktično izvajati na posestnem stanju Slovanov ozir. Slovencev nemški »Drang nach Süden«. Ali je morda to po Rosegerji želji? Ne! Roseger hoče le, da se s tem denarjem pomaga ubožanemu Nemcu nikakor pa ne, da se izpodrine Slovence, oziroma, da se ga z posojili pripravi do tega, da postane iz Slovence — Nemec, to je reneget! Ta poper je zelo hud in radevedni smo, kaj poretu k tem besedam v nadalje naši Nemci, oziroma, kako jih bodo izvajali. Tako gotovo ne, kot želi Roseger.

Čudni nazori slov. zdravnika. Iz Maribora smo prejeli: »Slovenec« dr. Turšič se je moral že grozno preobisti grošev, vsaj drugače si ne moremo tolmačiti njegovega nastopanja. Ta gospod prihaja vedno pogostje — če se ga kliče v pomoč — z izgovorom: »Nimam časa, moram drugam.« Posebno radevaren je s to frazo, kadar bi moral k stranki, katere ime je znano med mariborskimi Slovenci, da pripada naprednemu življu. Pred nedavno temu si je želel napredni mariborski Slovenec zdravniške pomoči za svojo hčerko. Ker pa je gospod doktor klerikalec kolikor ga je v koži, ni šel in zopet rabil zgorajšnjo frazo. Slovenec pa, ker je rabil nujno zdravniško pomoč, jo je moral seveda iskati drugje. To nastopanje dr. Turšiča bo postalo kmalu tudi drugim zoprno in gospodu bo treba pokazati, da se tudi drugim včasih »mudi«.

Iz seje deželnega šolskega sveta 24. januarja. Na ljudskih šolah so bili imenovani: Andrej Suhadolnik za učitelja v Postojni; Alojzij Cigler za nadučitelja na Studencu; Marija Šušteršič za učiteljico v Sv. Duhu; Marija Rant za učiteljico v Veliki dolini; Jospina Jernan za učiteljico v Leskovcu; Ana Šifer za učiteljico v Kovoru; Helena Oranič za učiteljico v Sv. Križu pri Trzinu; Ana Kren za učiteljico v Smartnem pri Kranju; Franciška Grom za učiteljico v Naklem; Rudolf Höglger za učitelja v Kočevski Reki; Marija Štravs za učiteljico v Zameškem; Marija Tomec za učiteljico v Kranju; Ivan Šraj za strokovnega učitelja na meščanski šoli v Postojni; Ivan Franke za nadučitelja v Dobručah; Vida Vrezec za učiteljico na Gori; Ivan Perko za nadučitelja na Jezici; Karel Puhar za učitelja v Ribnici; Marija Novak za učiteljico v Spodnji Šiški; Herman Kmet za nadučitelja v Colu. — Potrdi se izvolitev večšaka-učitelja Režeka v mestni šolski svet v Ljubljani. Razveljavijo se izvolitve večšaka-učitelja Levca, ter namestnikov Črnogolja in učiteljice Mehle v mestni šolski svet v Ljubljani, dalje učiteljice Kavčič v okrajni šolski svet v Logatcu in učiteljice Clariči v okrajni šolski svet v Novem mestu. — Dr. Martin Gorjanc na državni gimnaziji v Novem mestu se stalno namesti in dobi naslov profesor.

»Vijest«. Te dni je izšla nova številka te mesečne revije »hrvatskega društva inženirjev in arhitektov v Zagrebu, društva inženirjev v Ljubljani in društva inženirjev in arhitektov v kraljevini Dalmaciji.« »Vijest« imajo nastopno vsebino: Ing. Milan Vladen: Pregled važnih grana kemijske industrije. — Ing. Anton Kliner: Vodne sile in po-deželne električne centrale na Kranjskem. — Posjet »Društva inženirjev v Ljubljani.« »Hrvatskom društvu inženira i arhitekta« dne 26. in 27. listopada 1912. — Ing. Janko Rataj: Nekaj o pašništvu in novem kranjskem pašniškem zakonu. — Mijo Philippović: Zagreb, tehnika i tehničari. — Osobne vijesti. — Društvene vijesti. — Književnost. — Različito. — Pregled časopisa.

Drobiž iz Štajerske. Slovenecem v Gradcu se je posrečilo, pred nedavno temu kupiti od nekoga Tirolca gostilno »Andej Hofer« v Prokopjevi ulici. — Nesreča s puškico. Pred par dnevi se je igral tovarniški delavec Fran Hajnikar v Gaberjih pri Celju s puško flobertko ter šaleč se, pomeril na tovariša, 17letnega Ivana Rupnika. Pri tem mu je ušel strel in krogla se je zadržala Rupniku v trebuh. Težko ranjenega Rupnika so spravili v celjsko bolnico. — V J u d e n b u r g u

je defraudiral sollicitator K. L. Moser 10.000 K ter pobegnil v Gradec koder je bil večeraj aretiran in odpeljan v dež. sodišče. — V četrtek dopoldne je aretiral mestni stražnik v Mariboru 18letnega krojaškega pomočnika Janeza Krivca iz Železne kaplje. Krivec je dan popreje ukradel nekemu posestniku 80 K, ter stanoval v Mariboru v neki krčmi pod imenom Jože Pigram. Tjeka so oddali sodišču.

Sankališče na Lancovem je izborno. Prijatelji tega športa naj se pridno poslužujejo tega sankališča dokler je vreme ugodno. Najbrže se vrši tudi v nedeljo tekma sankalcev. Na svidenje na sankališču na Lancovem.

Srčna kap je zadela. 20. t. m. je povila posestnikova žena Uršula Kavšelj iz Zgornjih Poljan pri Ložu zdravo deklico. Kmalu po porodu pa je zadela ubogo ženo srčna kap, vsled česar je kmalu nato izdihnila. Kavšelj zapušča šest mladoletnih in nepreskrbljenih otrok.

Ogenj. Pred kratkim je izbruhnil na doslej neznan način ogenj pri posestniku Ferdinandu Poljancu v Klenku, v litjskem okraju. Ogenj je uničil gospodarsko poslopje z vsem poljedelskim orodjem in s slamo in senom vred. Živino so še rešili. Zahvaliti se je sosedom, ki so takoj prihiteli na pomoč in požarni brambci iz Vač, da so požar omejili in da se ogenj ni razširil na bližnjo, s slamo krita hišo. Škoda znaša nad 3000 kron.

Vlom. Pred kratkim je vlomil neznan tat v trgovino trgovca Ivana Razborška v Smartnem pri Litiji in je vkradel iz več zaklenjenih in nezaklenjenih predalov svoto 339 kron. Nato je tat pabalal tudi zlato žensko uro, dvoje novih, črnih denžnikov in več tobaka in raznih smodk. Skupna škoda se ceni na 453 K. Vlomilec je pustil za seboj sled: več vlomilnega orodja in starih ključev.

Tatvina. Te dni je vlomil neznan tat v hišo posetnika Antona Planinška iz Zavrstnika in je odnesel zlato uro z veržico, različno moško obleko in deset parov klobas.

Samomor služkinje. 29letna Terezija Stucin iz Cerkljanskega je služila za natakario. Pred kratkim pa je izstopila iz službe in je stanovala v Trzinu pri svoji prijateljici Jožefi Kobalovi. V ponedeljek okrog poludne je izpila neki strup in je kmalu nato umrla. Na mesto nesreče je prišel takoj zdravnik, ki ji je skušal izprazniti želodec. Toda ves trud je bil zaman. Stucinova je bila že mrtva. Predno se je zastrupila je napisala več pismen, iz katerih se razvidi, da je izvršila samomor vzled obupa, ker je odšel njen ljubimec v Ameriko, kakor ji je pisal iz Hamburga.

S službeno puško se vstrelil. Te dni si je pognal kroglo iz svoje službene puške v prsa deseti planinskega polka v Gorici J. Dolenc. Prenesli so ga takoj v bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl.

Ponesrečen zrakoplovec. V Montevideu na Argentinskem je padel s svojim zrakoplovom zrakoplovec Ednard Monard. Zdobil je hude telesne poškodbe. Zrakoplov je razbit.

Zakonska drama. V sodnijski dvorani v Lüttichu se je doigralo večeraj zadnje dejanje zakonske drame. Žena trgovca Mallkop se je pustila ločiti od svojega moža. Ta jo je hotel še v zadnjem trenutku prepričati, da tega ne stori. Ko je pa žena kljub temu podpisala zapisnik ločitve, je potegnil Mallkop samokres ter dvakrat ustrelil nanjo, a jo le lahko poškodoval. Strel, ki ga je oddal proti sebi je bil smrtonosen.

Velikansko poverjenje. Ko je večeraj v Ledešu umrl nagle smrti ravnatelj odtodne »Posojilnice«, so našli pri blagajniški reviziji primanjkljaj 411.000 K.

Goreče mesto. Iz Madrida poročajo. V sredo je nastal v mestu Du-eanas velikanski požar. Ker veje neprestano viharji podobna sapa, se je ogenj po bliskoma razširil malo ne preko vsega mesta. Veliko število prebivalcev je zgorelo.

Mohamedova preproga. V času tridesetletne vojne je zginila iz Prage — ki je bila središče vseh bojev — dragocena orientalska preproga, o kateri se je pravilo, da se je na nji rodil sam prerok Mohamed. Ta preproga se je sedaj naenkrat našla pri nekem praškem umetniku B. Madlu. Že pred meseci je neki ameriški milijarder ponujal Madlu za to preprogo visoko ceno. Te dni pa je prišel neki zastopnik berlinskega muzeja in je ponujal za preprogo 100.000 kron. Madl je dobil to preprogo od svoje babice in ni vedel, zakaj je toliko vredna. Zato je ni hotel dati. Čez par dni pa je dobil iz Berlina ponudbo 600.000 mark za preprogo. Madl je na to preiskoval, od kod je preproga prišla in je našel, da je to ona preproga, ki je v tridesetletni vojni zginila iz Prage.

Ljubljana.

— Iz Št. Jakobske šole v Ljubljani. Veliko dobroto ste storili, da ste v Dnevnu posvetili dekliski šoli nekoliko pozornosti, ker razmere na tej šoli so zares turške, osobito od onega časa, ko je postala na tej šoli faktilna voditeljica Slomškarica Maier, hči nadzornika Maierja. Imenovana je pred poldrugim letom dovršila zasebno učiteljico, toda že od prvega dne vleče plačo, dočim morajo učiteljice, ki so dovršile državno učiteljico, leta in leta poučevati brezplačno. Da c. kr. okr. šolski nadzornik Maier tega ne ve, je obsebi umevno, ker je to Slomškarica in celo njegova hči. Starši pa vendar vprašamo ali res ni nobene postavbe več, ki bi varovala naše otroke pred tako šolo. Dalje tudi dvomimo, da bi to posebno ugodno vplivalo na vzgojo, če dekleta višjih razredov pravijo: »Tale nas ne bo učila lepega vedenja, taka ni nobena učiteljica v Ljubljani, kot ta.« Slavno uredništvo pa vljudno prosimo, da naj nam pove, če je učenka primorana hoditi k Zalazniku po okrepčilu učiteljici, ki pride z »mačkoma« in še to prepozno v šolo? Če ima nadzornik Maier ljubljanske učiteljice in učitelje za hlapce, da mu morajo pisati učne slike, ki jih potem on zase prodaja, mi pa ne bomo pustili svojih hčera, da bi bile brezplačne postrežnice.

— Govori se, da namerava c. kr. okr. šol. nadzornik A. Maier ustanoviti fond za ustanove, ki jih bodo učitelji invalidi. Za to blagodejno ustanovo se bo porabil čisti dobiček od tistih zloglasnih učnih slik, ki jih je ljubljanski učiteljski spisal. Bo vendar že enkrat mir pred tistim sitnim očitanjem, da bi bil kdo kaj v žep spravil. Pilna 2.

— Slomškarji založe v kratkem več uradnih učnih slik. Dobiček se bo naklonil sldiranemu Janku Nepomuku Jegliču — še vedno nadučitelju na Grabnu in učenemu pedagogu A. Mayerju kot hladilni lek za vse prestane muke in bolečine. Vse jugoslovansko učiteljsvo opozarjamo posebno na to, da izide v tej zbirki tudi ona najslavnejša učna slika, ki jo je sestavil in priredil za ljubljanske razmere upehani g. nadzornik »in spe« Karel Simon — do sedaj še učitelj v Ljubljani. Ta slika obravnava »Lisico« po biološki metodi, kakor jo razume avtor. Radi zanimivosti podamo le začetek te slike. Glasi se:

Lisica. I. Priprava: Učitelj naroči učencem že 14 dni prej:

a) Opazujte v tivolskem gozdu brlog lisice!
b) Opazujte, kako se lisica z mladiči pred brlogom igra!
c) Opazujte doma ujeto lisico! Založniki pričakujejo obilo naročil. — Za nadzornika je na Kranjskem vsak suštar dober! Pilna 3.

— C. kr. okrajni šolski nadzornik A. Mayer bi se rad navzgor prikupil, zato je urinil v mestni šolski svet predlog, da naj se prične že v drugem razredu z nemščino. Po njegovem predlogu bi se moralo predavati v višjih razredih tudi zemljepisje v nemškem jeziku. Da je ta predlog sam na sebi gorostasna bedarija, je samo po sebi umevno. Drugi razred je po naziranju vseh priznanih svetovnih pedagogov namenjen čitanju, pisanju in početnemu računanju. Po predlogu tega čudaka pa naj se trpinči mladino še z drugim jezikom, ko še materinega niso v elementarnih pojnih doznali. Ta zahteva je nečloveška, ali naj se mladino trpinči že v najnežnejši mladosti. — Če se drug ne oglasi proti tej nakani, naj nastopi vsaj društvo za varstvo živali. Zgodovina in zemljepisje naj se predava v nemščini. Ti mi ljubli Bog, kakšne pojme mora pač imeti ta človek o predmetih ljudske šole in pomenu ljudske šole sploh! Zemljepisne pojme naj se ubija učencem v glavo v tujem jeziku. Vzgojevalne momente iz zgodovine naj uživa slovenska mladina v blaženi nemščini. No, no, daleč smo priromali. — Kakor čujemo, so se Slomškarji zavzeli za predlog nadzornika Mayerja. — Martin Slomšek, ali se ne boš obrnil v grobu? — Da, da kdor je zmožen sebe prodati za par grošev, temu ni seveda žal svojega naroda, tudi tega lahko prodaja, če tudi za prijazen pogled. Fej izdajice naroda, fej prodane duše! Pilna 4.

— Literaren sestanek v »Matici Slovenski«. Drugi letošnji literarni sestanek bo v »Matici Slovenski« (Kongresni trg, 7) danes, dne 25. jan. 1913 ob 6. uri zvečer. Na dnevnem redu bo program za »Prevode iz svetovne književnosti«. I. Kako naj bi se vzdržala evidenca o vseh že izišlih prevodih? II. Kaj naj bi se prevedlo, a) iz slovanskih literatur (bolgarske, ruske, poljske, češke)? b) Kaj iz drugih literatur (angleške, francoske, italijanske itd.)? — Dobro bi bilo, ko bi gospoda, ki se zanimajo za stvar, pa se morda ne bodo utegnili udeležiti sestanka, pismeno Matici sporočili svoje mnenje.

— Iz Bizovika. Preteklo nedeljo je imelo gasilno društvo občni zbor. Toda občnega zbora se je udeležilo le malo članov, 6—8. Kaj je vzrok, temu, da društvo tako slabo uspeva. Eni pravijo, da sam načelnik, ker strelja po noči za člani po vasi in jih podi in preganja — če bo tako delal, bo društvo imelo še manj članov. Preteklo leto je imelo društvo štiri vaje — pa še takrat ni bilo načelnika zraven. Šel je namreč v gozd, zajee lovit. Podnačelnik pa tudi ni imel pravega veselja do dela. Želimo, da bi se društvo bolj oživelo in da bi se pri volitvi izbrali delavni člani v odbor.

— Poziv! Vsled pomanjkanja bolniških strežnic namerava prirediti deželno in gospejno društvo Rdečega križa na Kranjskem v tukajšnji deželni bolnici kake 6 do 8 tednov trajajoč bolniškostrežnični tečaj za gospe in gospodične. Treoretično in praktično izvežbane strežnice se bodo nastavile v resnem slučaju v zavodih Rdečega križa na Kranjskem ali pa se odpošljejo v organiziranih oddelkih na bojišče. One gospe in polnoletne gospodične, ki se žele udeležiti bolniškostrežničnega tečaja v deželni bolnici, naj pošlejo svoje izjave čim preje podpisaneu društvu. Ljubljana, dne 23. januarja 1913. Deželno in gospejno pomočno društvo Rdečega križa za Kranjsko.

— Kinematograf »Ideal«. Spored soboto 25., nedeljo 26. in ponedeljek 27. januarja 1913. 1. Gaumontov teden. (Kinemat. poročila o najnov. dogodkih, športu, modi, literaturi itd. 2. I. del »Napan« (Amer. mojstersko delo. Indijanska drama. Posnetek prizorov, ki so se dogodili v resnici za časa vojne amer. vlade proti Indijancem.) — Pri vseh predstavah. 3. Zavzetje Lješa. (Balkanski vojni film s prizori iz boja. 5. Spokornik sreče. Mimična drama v treh delih s Suzano Grandais.) — Samo zvečer. 6. Moric in mala Ema. (Velekomično s Princem.)

Trst.

Podružnica N. D. O. v Sv. Križu pri Trstu — ustanovljena. Preteklo nedeljo se je vršil ustanovni občni zbor podružnice N. D. O. v Sv. Križu v prostorih gostilne g. Košute. Udeležba je bila zelo velika; prostor kjer se je vršilo zborovanje, je bil nabito poln. Občni zbor je otvoril predsednik prijavljene odbora, nakar so govorili kot zastopniki centrale N. D. O. gg. dr. Kisovec, tajnik Brandner in Pregarc. Vsi govorniki so obširno razlagali pomen in namen Narodne delavske organizacije, zlasti pa so razkrinkali socialne demokrate, ki že od nekdaj begajo in hujskajo delavstvo s tem, da je edina prava organizacija »internacionala«, torej stranka, ki bi morala biti po programu pravična vsem narodnostim, v resnici, v praksi pa je italijansko-nacionalistična (v Trstu), tam na Koroškem in Štajerskem pa je nemškonacionalistična. Da v taki stranki ni mesta za slovensko delavstvo, to je samoočebe umevno. Slov. delavstvo se je začelo radi tega odtujevati »internacionali« in se pridruževati Nar. del. org., ki pa je poleg tega, da je strogo socialna, tu-

di strogo narodna. Da je Nar. del. org. res prava delavska organizacija, to se je pokazalo pri neštevilnih gibanjih, ki jih je imela in je vedno revolucionarno nastopala. Nastopala je tudi proti slov. podjetništvu in je imela pri tem tudi uspehov. Ona brani torej samo interese slov. delavstva, ne pa morda tujerodnega. Predvsem pa gleda, da pridejo tu na avstrijskih tleh do kruha najprej naši delavci, ki so avstrijski državljani in da imajo oni prednost pred tujci — regnikoli, medtem ko socialni demokratije importirajo tujce in pomagajo krepiti italijanski življenj v Trstu. Za slov. delavstvo je samo ena pot in sicer v Nar. del. organizacijo. Tudi v Sv. Križu se mora utrditi, da si je veljal do danes za socialno-demokratsko trdnjavo. Ko so govorniki v svojih govorih temeljito razjasnili stališče Nar. del. organizacije in potrebo te organizacije, se je vršila na to volitev odbora podružnice. Izvoljeni so bili enoglasno: Jožef Košuta, predsednik, v odbor pa: Kristijan Tence, Martin Magajna, Angel Košuta, Ivan Furlan, Janko Sedmak, Matija Sedmak, Martin Košuta, Ivan Bogatec. V nadzorstvo: Štefan Levpušček, Josip Tence, Nazarij Križman. Pregledovalci računov: Jožef Sulčič, Jernej Sedmak, Fran Purič. Izvoljeni so bili nato tudi trije člani, ki bodo zastopali podružnico »Sv. Križ« na kongresu N. D. O., ki se bo vršil dne 23. februarja. Nadalje sta bila izvoljena dva člana za strokovno komisijo N. D. O. V Sv. Križu vlada za N. D. O. veliko navdušenje, socialni demokratije pa so močno poparjeni, ker jim je hudo, da je njihova edina trdnjava v tržaški okolici — padla. To je pa tudi veselo znamenje, ki dokazuje, da se je slov. delavstvo začelo zavedati, da je njegova pot samo v one delavske organizacije, ki se nahajajo na narodno socialni podlagi.

Slovenski pekovski mojstri v Trstu priredijo danes, v soboto, v »Nar. domu« velik ples. Čisti dobiček je namenjen slov. obrtni šoli.

Ustanovni občni zbor Nar. soc. mladinske organizacije v Trstu se bo vršil dne 16. februarja. Dnevni red naznanimo pravočasno v »Dnevnu«.

Ženska skupina N. D. O. sklicuje za nedeljo, 26. t. m. ob 5. popoldne javen ženski shod v prostorih, ul. sv. Frančiška 2. Poroča tudi državni poslanec dr. Rybač.

Skupina N. D. O. »Čistilnica petroleja« sklicuje za nedeljo ob 4. popoldne občni zbor v kons. društvu pri Sv. Ani.

Kongres N. D. O. v Trstu se bo vršil 23. februarja. Podružnice in deželne organizacije naj blagovole naznaniti pravočasno zastopnike za kongres ter kandidate za osrednji izvrševalni odbor. Dnevni red kongresa naznanimo pravočasno.

Konferenca odbornikov vseh skupin N. D. O. v Trstu se bo vršila v nedeljo, 26. t. m. ob 10. predpoldne v društveni dvorani. Dnevni red: 1. Kongres N. D. O. 2. Preureditev strokovnih organizacij na podlagi novih pravil. 3. Volitev strokovne komisije. 4. Agitacijski odsek. 5. Zaupniški zbor. 6. Vprašanje tiska. 7. Slučajnosti.

Prevrat v Carigradu.

200 mrtvih. — Novi mladoturški kabinet. — Pogreb Nazim paše. — Mir ali vojna? — Rusija. — Pomorska demonstracija pred Carigradom? — Armensko vprašanje in tripelententa.

Carigrad, 24. januarja. Lista novega turškega kabineta je bila danes predložena sultanu, ki jo je torej odobril. Novi turški kabinet obstoji iz samih Mladoturkov. Sestavljen je sledeče: Veliki vezir in vojni minister Mahmud Šefket paša, notranji minister Said Halil, zunanji minister Hadži Adil, bivši poslanik v Atenah, Muktar paša, mornariški minister, Mahmud paša justični minister, bivši vali v Kosovu Ibrahim paša finančni minister, Rifaa paša minister za javna dela, senator Batsaria poljedelski minister, Eskiak Bairi trgovinski minister, Dželal bej poštni minister, Oskan naučni minister, Šukri bej železniški minister.

Carigrad, 24. januarja. Vsi ministri bivšega Kiamilovega kabineta so internirani na Porti kot vjetniki. Le veliki vezir Kiamil paša se je smel podati v svojo palačo.

Pariz, 24. januarja. Radi stroge cenzure prihajajo poročila iz Carigrada zelo redko. Neko semkaj došlo poročilo zatrjuje, da je v boju med pristaši Enver beja in stražo vojnega ministra Nazim paše poginilo okolu 200 vladnih vojakov. Za varstvo vojnega ministra in generalissima Nazim paše je bilo določenih 200 vojakov, ki so bili vsak čas pripravljeni. Ko je pridrl Enver bej s svojimi

vojaki, se je vnelo krvavo klanje, ki se je končalo s poginom Nazim paše in vseh njegovih zvestih vojakov.

Pariz, 24. januarja. V tukajšnjih političnih krogih se zatrjuje, da se bo vojna v najkrajšem času nadaljevala. Poročila, ki prihajajo danes iz Sofije, so vsa edina v tem, da je generalissimus Savov že končal vse priprave za obnove vojne.

Dunaj, 24. januarja. »Wiener Allgemeine Zeitung« poroča iz Londona, da so večerajšnji dogodki v Carigradu londonske politične, posebno pa diplomatske kroge silno razburili in vznemirili. Situacija se presoja skrajno pesimistično. Bati se je, da se bo balkanska kriza v slučaju, ako Turki ne bodo hoteli odstopiti Drinopolja, silno poostрила. Vsa poročila, ki prihajajo v London in Pariz iz Petrograda, zatrjujejo, da bo Rusija takoj, kakor hitro bi Turki hoteli nadaljevati vojno, prenehala biti nevarna in nastopila z oboroženo silo proti Turčiji. Turki so o tem vsled zadnjih intervencij ruskega poslanika v Carigradu pri Kiamil paši dobro poučeni. Zlasti hoče Rusija vpaсти s svojo armado v Armenijo in tako zopet sprožiti rešitev armenskega vprašanja, kar Turčiji gotovo ne bi bilo v korist. Rusija, zahteva z vso odločnostjo odstop Drinopolja.

Pariz, 24. januarja. V tukajšnjih političnih krogih se z vso gotovostjo zadržuje, da so med Rusijo, Anglijo in Francijo že pogodbeno razdeljene in določene interesne sfere v turški Armeniji. Velika nevarnost obstoji, da Turčija v slučaju nadaljevanja vojne izgubi tudi svojo azijsko posest, ker namerava tripelcenta v resnici izvršiti svoj načrt.

Carigrad, 24. januarja. Razven »Sabaha« ni danes izšel niti en carigradski list. »Sabah« povdarja, da je bil padec Kiamillovega kabineta vsled prevelike popustljivosti napram nevladnim in balkanskim državam nezogibni.

Carigrad, 24. januarja. Provozorični notranji minister Talaat bej je izdal na vse oblasti proklamacijo, v kateri naglašja, da je hotel Kiamil paša turško svetinjo Drinopolje in tudi Egejske otoke izročiti sovražnikom. Izposloval si je v to svrhu tudi sklep divana. Vsled tega so nastale v Carigradu velike demonstracije, ki so se končale s padcem Kiamillovega kabineta. Novi kabinet namerava z vso silo braniti svete pravice Turčije do Drinopolja. Ker se bo vojska najbrže nadaljevala, zato je neobhodno potrebno, da oblasti podoče, ljudstvo, naj materialno in moralno vladi v tem težkem boju priskoči na pomoč.

Carigrad, 24. januarja. Danes opoldne se je kabinet sestel k seji, h kateri je bil povabljen tudi bivši zunanji minister Noradunghian, da poda natančen referat o mednarodnem političnem položaju. Nova vlada bo na svoji prvi oficijalni seji, ki se vrši jutri, sestavila primeren odgovor na kolektivno noto veselil.

Carigrad, 24. januarja. Pogreb vojnega ministra in generalissima Nazim paše se je vršil danes dopoldne v najlepšem redu, z vsemi vojaškimi častmi. Pogreba se je udeležil tudi novi veliki vezir Mahmud Šefket paša.

Pariz, 24. januarja. »Temps« poroča, da so se velevlasti za trdno odločile izpeljati pomorsko demonstracijo pred Carigradom. Tripelcenta se je že izrekla za to akcijo. Privolila dosedaj nista le Avstrija in Nemčija, vendar pa je pričakovati, da bosta v očigled nevarnemu položaju tudi dve državi odnehali.

Pariz, 24. januarja. Po sedanjih poročilih vlada v Carigradu popoln mir. Nova vlada je vsa važnejša vojaška in policijska mesta zasedla s svojimi vernimi pristaši. Vsa vladna poslopja so silno zastražena, ker hoče novi kabinet že v prvi začetki eventualno protirevolucijo. Odgovor na noto velevlasti se bo kakor se poroča, vsled nepričakovanih dogodkov za par dni zakasnil.

Berlin, 24. januarja. »Berliner Tagblatt« poroča iz Carigrada: Tu je vse mirno. Tudi včeraj ponoči je vladal popoln red. Takoj po padcu Kiamillovega kabineta, je bivši turški poslanik v Atenah Muktar paša obiskal poslanike vseh velevlasti in notificiral imenovanje Mahmud Šefket paše novim velikim vezirjem. Obljubil je v imenu nove vlade, da bo novi kabinet z vso strogostjo gledal na to, da se ne bo kajl mir in ne nastale kake protievropske demonstracije.

Carigrad, 24. januarja. Včeraj ponoči so se vršile velike patriotične manifestacije. Občinstvo zahteva nadaljevanje vojne. Listi danes niso izšli.

Lodon, 24. januarja. »Reuter Bureau« poroča, da je nova vlada včeraj dala aretirati celo vrsto pristašev bivšega kabineta.

Carigrad, 24. januarja. Tukajšnji politični in diplomatski krogi z nestronostjo pričakujejo, kaj misli nova turška vlada pravzaprav ukreniti. Bati se je, da se bo balkanska vojna v najkrajšem času nadaljevala.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglašitvah ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Prodajam dve mali hiši po jako nizki ceni. Pod Rožnikom 267.

Samostojna šivilja v večjem kraju na deželi, želi vstopiti kot pomočnica k šivilji v Ljubljani. Pisma na »Prvo anončno pisarno« pod šifro »Izučena 1315«.

Dobro idoča gostilna z električnim godbenim avtomatom na prometnem kraju sredi Ljubljane, se od takoj v najem zaradi preselitve. Poizve se v »Prvi anončni pisarni«.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Poslano.*

Podpisana tvrdka F. Parkelj, Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 6 naznanja svojim cenjenim naročnikom, da aretirani plakater in snazilec okenj K. Schwentner, ni bil v službi pri tej tvrdki, ne sedaj, ne kdaj prej, ampak pri tvrdki F. Perdan v Gosposki ulici. To tudi naznanjam slavnemu občinstvu, da se izogmem raznim vprašanjem, katera mi prihajajo.

S spoštovanjem

F. Parkelj, lastnik podjetja.

* Za vsebino tega spisa je odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Zahvala.

Ob smrti našega ljubljene očeta in soproga

Ivana Zupana

nadučitelja

nam je došlo toliko izrazov sožalja in tolažbe, da se ne moremo zahvaliti vsakemu posebej. Zahvaljujemo se tem potom vsem sorodnikom, znancom in prijateljem, ki so v težkih urah žalosti osebno ali pismeno z nami čutili. Zlasti pa se zahvaljujemo g. župniku za zadnjo tolažbo in spremstvo.

Posebno zahvalo smo pa dolžni gosp. nadzorniku Gabršku in gg. učiteljem, ki so se v tako lepem številu udeležili pogreba in pod vodstvo nadučitelja g. Tomana poskrbeli za petje, nadič. g. Letnarju za ganljiv nagrobni govor in sl. gasilnemu društvu.

Končno se zahvaljujemo vsem prijateljem in znancom za krasne darovane vence in šopke.

Dolsko, dne 24. januarja 1913.

Rodbina Zupanova.

Lasne kite

najfinejše kakovosti po 5, 7, 9 in 12 kron — vse vrste lasne podlage in mrežice — barva za lase in brado »Neril« po 2 in 4 K — toaletne potrebščine — lasulje, brade in druge potrebščine za maskiranje, vse po zelo zmernih cenah priporoča

Štefan Strmoli
brivec in lasničar

Ljubljana, Pod Trančo št. 1,
(vogal Mestnega in Starega tga).

Izdeluje vsa lasničarska dela solidno in okusno. Kupuje zmešane in rezane ženske lase.

Radi inventure

prodajam vso zimsko zalogo kostumov, mantljev, paletojev, jopic, bluz, raglanov, oblek, klobukov in vse drugo blago 50% pod lastno ceno.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Najfinejši **ŠPIRIT**

iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po nizki tovarniški ceni veležanjarja

M. ROSNER Co.

v Ljubljani, poleg pivovarne „UNION“.

Centenim gostom in sl. občinstvu naznanjam, da priredim danes 25. t. m.

domačo

plesno veselico

v Aurovi restavraciji
Wolfova ulica šte. 12.

Za obilen obisk se priporoča

Ludovik Roškar, restavrater.

FR. P. ZAJEC

Ljubljana, Stari trg št. 9

priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblatveno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj

optični zavod.

Dalnogled, toplotere, in zrakomere vseh vrst. Očala, ščipalniki natančno po zdravniškem receptu. Cenike pošiljam na zahtevo zaštonj in poštne prosto.

Gramofoni - automati!!

tovarniška zaloga

Za vsak gramofon pismeno jamstvo.

Gramofon-Ateljer

A. Rasberger

Ljubljana, Sodna ulica 5.

Pazite natančno na nastov. Jaz ne prodajam ur in šivalnih strojev. Imam specijelno samo gramofone, godbene automate in druge mehanične godbene stroje. Lastna delavnica za popravila.

Pišite po cenik. — Predno kje kupite, ogledjte si mojo zalogo.

Vse polrebščine in vsakovrsno kolesje v zalogi.

Tvrška Bilina & Kasch nasl.

M. Schubert

Ljubljana, Zidovska ul. 5

Priporoča svojo veliko zalogo glaze in raznovrstnih drugih rokavic, modno blago, parfumerijo, galanterijo, ročna dela, izdelovanje vseh vrst prevlečenih gumbov, kakor tudi vse potrebščine kilne pasove, ravnodržalec itd. po najnižjih cenah. Snaženje vseh vrst rokavic. Moderna predliskarija. — Postrežba točna in solidna. — Vnanja naročila se točno izvršujejo.

Notranjska posojilnica

v Postojni

obrestuje hranilne vloge po čistih

5%

od dneva vloge do dneva dviga.

Obresti se koncem vsakega leta pripišejo h kapitalu.

Ustanovljeno leta 1900.
Odklikovana
Pariz 1905.
London 1905.

Slavn. občinstvu v mestu in na deželi vljudo priporočam največje zalogo krasnih

nagrobni vencev in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.
Cene brez konkurence.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 do 60 K komad, tako, da si vsakdo lahko izbere.

Fr. Iglič :: Ljubljana ::
Mestni trg 11-12.

Ob nedeljah se dobivajo venci v isti hiši v I. nadstr.

NAZNANILO OTVORITVE.

S 1. februarjem 1913 se bodo sprejemali bolniki v privatno zdravišče

Sanatorium EMONA

Ljubljana, Komenskega ulica 4.

Najmodernejši komfort:

novo poslopje, zdravnik stanuje v hiši, električna razsvetljava, centralna kurjava s toplo vodo, v vsaki sobi vodovod s toplo in mrzlo vodo. Avtoklav (sistem Schaeffer) 25 atm., 138°C.

Najmodernejši komfort:

novo poslopje, zdravnik stanuje v hiši, električna razsvetljava, centralna kurjava s toplo vodo, v vsaki sobi vodovod s toplo in mrzlo vodo. Avtoklav (sistem Schaeffer) 25 atm., 138°C.

Privatno zdravišče za notranje in kirurške bolezni. — Privatno porodništvo. — Medicinalne kopeli (radij, elektrika, ogljenčna kislina, kisik, žveplo, smrečni ekstrakt itd.)

Porodništvo:

Prof. dr. A. pl. Valenta-Marchthurn

primarij porodniško-ginekološkega oddelka deželne bolnice.

Oskrbnina na dan:

I. razred 12 K
II. razred 8 K

Lastnik in šef-zdravnik:

dr. Franc Derganc

primarij prvega kirurškega oddelka deželne bolnice.

Del. glavica: K 8,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4%

Rez. fond nad K 800.000.